

N:o 14.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 27 mars 1895.
 — — — — Andra Kammaren den 27 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till allmänna barnhusinrättningen af oinskränkt egande- och dispositionsrätt till tomten n:o 17 kvarteret Barnhuset samt uppförande af nytt cellfängelse för Stockholms län m. m.

(Statsutskottets utlåtande n:o 34.)

Till Konungen.

Under återopande af bilagdt utdrag af protokollet öfver justitiedepartementens ärenden för den 29 januari innevarande år, har Eders Kongl. Maj:t uti en samma dag aflåten proposition (n:o 24) föreslagit Riksdagen att medgifva:

dels att oinskränkt egande- och dispositionsrätt till tomten n:o 17 kvarteret Barnhuset måtte till allmänna barnhusinrättningen i Stockholm upplåtas mot vederlag af ej mindre den i statsrådsprotokollet omförmälda tomt inom kvarteret Domherren än äfven ett kontant be-

lopp af 597,500 kronor samt på de vilkor i öfrigt, som funnes upptagna i direktionens öfver allmänna barnhusinrättningen skrifvelse till fångvårdsstyrelsen af den 23 augusti 1894;

dels att å nämnda tomt inom kvarteret Domherren måtte uppföras nytt cellfängelse för Stockholms län;

dels ock att till betäckande af byggnadskostnaden för nämnda nya länsfängelse, beräknad till 300,000 kronor, samt af kostnaderna för nödiga byggnads- och inredningsarbeten vid centralfängelserna å Nya Varfvet samt i Göteborg och Norrköping, hvilka kostnader ansetts komma att uppgå till 341,500 kronor, måtte användas — jemte influtna och inflytande hyresmedel för vissa uthyrda delar af tomten n:o 17 i kvarteret Barnhuset till belopp af 29,000 kronor — de medel, tillhoppa utgörande 612,500 kronor, som komme att inflyta till följd af uppgörelsen med allmänna barnhusinrättningen.

Med anledning af den i ofvan berörda statsrådsprotokoll omfördälda proposition till 1892 års lagtima riksdag i fråga om öfverlåtande till direktionen öfver allmänna barnhusinrättningen i Stockholm af dispositionen öfver förenämnda tomt n:o 17 i kvarteret Barnhuset samt i sammanhang dermed om uppförande å kronolägenheten Stenbrottet af nya fängelsebyggnader, anförde Riksdagen i skrifvelse den 20 maj sagda år, bland annat, att centralfängelset å Norrmalm visserligen befunne sig i så bristfälligt och otidsenligt skick, att en förändring i dervarande förhållanden vore af oafvisligt behof påkallad samt att det syntes vara ådagalagdt, att det ur ekonomisk synpunkt skulle för det allmänna vara fördelaktigt, om en sådan förändring i afseende å de på ifrågavarande tomt inom kvarteret Barnhuset förlagda fångvårdsanstalter kunde åvägbringas, att den staten tillkommande rätt till denna välbelägna och dyrbara tomt kunde till skäligt pris föryttras, men att Riksdagen dock icke kunde biträda hvad Eders Kongl. Maj:t till dessa ändamåls vinnande då föreslagit. Såsom skäl för sitt afslag å den kongl. propositionen åberopade Riksdagen, hvad den ekonomiska sidan af frågan beträffade, bland annat, att den ersättning, som erbjudits för nämnda tomts öfverlåtande till allmänna barnhusinrättningen, förefallit Riksdagen, med hänsyn till hvad under senaste tiotal af år inom hufvudstaden betingats för jemförliga tomter, väl lågt.

Sedan emellertid, enligt hvad i statsrådsprotokollet upplyses, direktionen öfver allmänna barnhusinrättningen numera förklarar sig villig att, utöfver redan förut erbjudna 597,500 kronor, för egande- och dispositionsrätten öfver ifrågavarande tomt öfverlåta till fångvårdsstyrelsen en tomt i kvarteret Domherren här i staden, hvilken tomt af

bemälda styrelse ansetts kunna i värde uppskattas till 240,500 kronor, synes anmärkning icke skäligen kunna göras mot den ersättning, staten skulle i förevarande afseende få uppbära, helst i betraktande deraf, att kronan i sjelfva verket endast eger dispositionsrätt för visst ändamål af berörda tomt i kvarteret Barnhuset; och vid sådant förhållande har Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts förslag om tomtens öfverlåtelse till bemälda inrättning.

I sammanhang härmed har Riksdagen velat ur ekonomisk synpunkt anställa en jämförelse emellan den till 1892 års lagtima Riksdag afåtna propositionen i detta ämne och det nu föreliggande förslaget.

Enligt båda förslagen skall, såsom ofvan nämnts, för kronans dispositionsrätt till barnhustomten utgå en lösesumma af 597,500 kronor, hvartill nu ytterligare komma 15,000 kronor i ersättning för å tomtens befintliga, fångvården tillhörande byggnader. Dessa medel skulle enligt båda förslagen användas för nya fängelsebyggnader. Men under det att det senare förslaget icke kräver någon vidare kostnad från statsverkets sida, erfordrades enligt det förra ytterligare kronor 499,577:10 Deremot skulle enligt senaste öfverenskommelsen

med barnhusdirektionen kronan förvärfva ofvan
omförmälda område inom kvarteret Domherren,
uppskattadt till .....

kronor 240,500: —

Tillsammans kronor 740,077:10

Härtill kommer, *dels* att, enligt hvad fångvårdsstyrelsen uppgifvit, besparing i fångvårdsutgifter för framtiden, skulle beredas enligt det förra förslaget å 5,500 kronor och enligt det senare å 18,000 kronor, hvadan här till förmån för det senare förslaget uppstår en skilnad å 12,500 kronor, *dels ock* att kronolägenheten Stenbrottet, $\frac{15}{64}$ mantal, som enligt arrendekontrakt den 26 maj 1893 tillsammans med lägenheten Falkonärsbostället, $\frac{3}{320}$ mantal, utarrenderats för 1,750 kronor, skulle efter det förra förslaget tagas i anspråk för fångvårdens behof.

Men äfven oafsedt den ekonomiska sidan, har Riksdagen funnit det nu framlagda förslaget, i hvad det afser anordningar i fråga om fängelsebyggnader, ega väsentliga fördelar framför det senast förut i enahanda ämne afgifna och för öfrigt vara så välbetänkt, att Riksdagen icke tvekat att godkänna detsamma, genom hvars utförande, såsom fångvårdsstyrelsen erinrat, de arbeten med fångelsernas ordnande och förbättrande, som sedan mer än femtio år tillbaka fortgått inom vårt land, skulle blifva afslutade.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, innebär förevarande förslag en åtgärd, hvarigenom, utan särskild kostnad för statsverket, skulle vinnas det länge eftersträfvade målet, att nattceller blefve inrättade för så väl de kvinnor, hvilka äro dömda till tvångsarbete, som för dem, hvilka skola i gemensamhetsfängelse aftjena sista delen af dem ådömdt straffarbete; och skulle derjemte ökad antal dag- och nattceller komma att vinnas för manliga straffångar.

De föreslagna anordningarna afse dels att i *länsfängelset i Stockholm* inrätta, förutom de för länet erforderliga 30 celler för män, 10 celler för transportfångar och 1 straffcell, 72 celler så väl för de inom Stockholms stad till straffarbete i två år och derunder eller till fängelse dömda kvinnor som ock för verkställande af längsta tids enrumsstraff å kvinnor från rikets alla delar, dels att vid *straffängelset i Norrköping* bereda nattceller och öfriga nödvändiga lokaler för 162 kvinliga arbetsfångar, dels att vid *straffängelset i Göteborg* anordna 60 nattceller för kvinnor, hvilka hafva att i gemensamhet aftjena dem ådömdt straffarbete samt dels att, då kvinliga fångar i öfrigt komme att aftjena enrumsstraffen vid två å tre länsfängelser och således utrymmet derstädes för sådant ändamål komme att i högre grad än hittills tagas i anspråk för kvinnor samt följaktligen dagceller för manliga straffångar måste i stället på annat håll beredas vid *straffängelset å Nya Varfvet* uppföra dag- och nattceller för män, hvilka cellers antal, med hänsyn till lagarna den 20 juni 1890 angående ändringar i strafflagen och den 29 juli 1892 angående straffarbets och fängelsestraffs aftjenande i enrum, ansetts böra ytterligare ökas och bestämmas till 120 samt afses för män, som hafva att undergå längsta strafftid i enrum.

Såsom till statsrådsprotokollet meddelats, hafva ifrågavarande byggnads- och inredningsarbeten beräknats kräfva en kostnad af 641,500 kronor. Af denna summa belöpa sig 103,500 kronor på den föreslagna ombyggnaden af centralfängelset i Norrköping. Enligt det bland handlingarna i ärendet befintliga kostnadsförslaget för denna ombyggnad afses att, förutom öfriga arbeten, utanför sjelfva fängelsets slutna område för fängelsets direktör uppföra en bostadsbyggnad af trä, för hvilken kostnaden beräknats till 24,500 kronor. Det har emellertid af flera skäl synts Riksdagen olämpligt, att en byggnad för sådant stadigvarande ändamål som den ifrågavarandes uppföres af trä, helst kostnaden för denna byggnad förefaller så högt tilltagen, att för samma belopp en stenbyggnad borde kunna åstadkommas. Men skulle svårigheter i detta afseende yppa sig, torde till kostnadens nedbringande inskränkningar kunna göras i bostadslägenhetens utrymme, hvilket,

enligt hvad ritningarna utvisa, torde, med hänsyn till ifrågavarande befattningsinnehafvares tjänsteställning vara väl rikligt tillmätt.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, medgifvit:

dels att oinskränkt egande- och dispositionsrätt till tomten n:o 17 kvarteret Barnhuset må till allmänna barnhusinrättningen i Stockholm upplåtas mot vederlag af ej mindre den i statsrådsprotokollet omförmälda tomt inom kvarteret Domherren än äfven ett kontant belopp af 597,500 kronor samt på de vilkor i öfrigt, som finnas upptagna i direktionens öfver allmänna barnhusinrättningen skrifvelse till fångvårdsstyrelsen af den 23 augusti 1894.

dels att å nämnda tomt inom kvarteret Domherren må uppföras nytt cellfängelse för Stockholms län;

dels ock att till betäckande af byggnadskostnaden för nämnda nya länsfängelse, beräknad till 300,000 kronor, samt af kostnaderna för nödiga byggnads- och inredningsarbeten vid centralfängelserna å Nya Varfvet samt i Göteborg och Norrköping, hvilka kostnader ansetts komma att uppgå till 341,500 kronor, må användas — jemte inflytande och inflytande hyresmedel för vissa uthyrda delar af tomten n:o 17 i kvarteret Barnhuset till belopp af 29,000 kronor — de medel, tillhoppa utgörande 612,500 kronor, som komma att inflyta till följd af uppgörelsen med allmänna barnhusinrättningen.

Stockholm den 27 mars 1895.

Med undersåtlig vörndnad.
